

Trygge barn i Tannbehandling (TBiT)

Trygge Barn i Tannbehandling (TBiT) er utviklet ved Tannhelsetjenestens kompetansesenter tannhelse Midt (TkMidt) i Trondheim. TBiT er et tverrfaglig behandlingstilbud for barn og ungdom i alderen 8–18 år som ikke mestrer eller har betydelige vansker med å gjennomføre tannbehandling grunnet sterk frykt og angst.

TBiTs fire fokusområder

TBiTs fokusområder er pasientbehandling, kompetanseheving, fagutvikling og forskning. Pasientbehandling og angstbehandling er det primære og det benyttes kognitiv atferdsterapi (CBT) og eksponeringsterapi som behandlingsmetode. Hovedformålet med behandlingen er at denne pasientgruppa skal kunne gjennomføre ordinær tannbehandling og oppleve mestring og kontroll i tannbehandlingssituasjon. Varighet på et behandlingssløp er vanligvis mellom 5-10 behandlingstimer. Dersom det oppstår tannbehandlingsbehov mens pasienten står på venteliste- eller er under behandling i TBiT, ivaretas dette i samarbeid med henvisende tannklinikk. Tannbehandling som er en naturlig del av angstbehandling, kan gjennomføres i TBiT, men kun når dette vurderes som god eksponeringstrening for pasienten. TBiT bidrar til viktig kompetanseheving i Den offentlige tannhelsetjenesten (DOT), blant annet gjennom kurs og foredrag på felles samlinger i DOT og andre relevante arenaer ved forespørsel. Det sentrale teamet er og tilgjengelige for drøfting av pasientkasus ved behov. TBiT bidrar også med fagutvikling gjennom utarbeidelse av ulike verktøy som filmer, manualer for ulike problemstillinger, apper og en digital verktøykasse. Det siste fokusområdet omhandler forskning som har som



mål om å kvalitetssikre behandlingstilbudet for å avklare faktisk effekt av ulike behandlingstiltak.

Organisering av TBiT

TBiT består av et «Sentralt TBiT-team» og et eller flere «Desentraliserte TBiT team». Det sentrale TBiT teamet har det overordnede ansvaret for tilbudet i fylket. Sentralt TBiT-team består per i dag av psykolog, administrativ ressurs, tannpleier og spesialist i pedodonti. Dette teamet fungerer som henvisningsmottak, opplæringsteam og står for fagutvikling og forskning i samarbeid med andre nasjonale sentrale team. Det sentrale teamet behandler i hovedsak de mest komplekse pasientene.

Det er de «Desentraliserte TBiT-teamene» som i hovedsak gjennomfører angstbehandling på de lokale tannklinikene under månedlig veiledning av psykolog og spesialist fra sentralisert team. Behandlingsløpet gjennomføres i sin helhet på offentlige tannklinikker der barnet bor. Per i dag kan offentlige tannklinikker og Statens barnehus henvise til TBiT, og det tilstrebes en maksimal ventetid på 3 måneder fra mottatt henvisning til behandlingsoppstart. I 2024 ble det opprettet et nasjonalt samarbeid hvor fylker interessert i å etablere TBiT er involvert. Interessen for TBiT har vært stor, hovedformålet med samarbeidet er å opprette en felles

plattform for deling av ressurser, kunnskap og erfaringer.

TBiT som tidlig intervensjon mot ungt utenforskap

TBiT kan sammenliknes med det godt etablerte TOO- tilbudet i alle landets fylker. TBiT er imidlertid noe mindre omfattende og for de under 18 år som per i dag ikke har et organisert nasjonalt tilbud. Det er viktig å etablere et nasjonalt likeverdig tilbud til barne- og ungdomspasientene som av ulike grunner ikke mestrer-, eller synes det er problematisk å gjennomføre tannbehandling. Forskning viser at iverksettelse av tiltak rettet mot barn og unge med tannbehandlingsvansker kan bidra til å forhindre at denne gruppen havner utenfor det sosiale felleskapet. Barns munn- og tannhelse er en viktig del av barnets generelle helse, trivsel og velvære. Flere studier viser at det er en tydelig sammenheng mellom dårlig munnhelse og sosialt utenforskap da dårlig munnhelse ofte er forbundet med skam og stigmatisering. Det er sannsynlig at en tidlig intervensjon som TBiT vil kunne bidra til å bedre barnets livskvalitet. I tillegg vil intervensjon på et tidlig tidspunkt være kostnadsbesparende for samfunnet da det kan forhindre utvikling av fremtidig psykisk uhelse.

I Helsedirektoratets nasjonale retningslinjer for tannbehandling til barn

og unge i alderen 0 – 20 år beskrives TBIT som et eksempel på en ressurs for forebygging av tannbehandlingsangst. Retningslinjene er som kjent normerende. Dette medfører at DOT i alle landets fylker bør inkludere en ressurs for å fange opp denne pasientgruppen som av ulike grunner ikke mester tannbehandlingssituasjonen. Et viktig argument er at

denne gruppen er definert som barn, og derfor ikke kan forventes å ivareta seg selv. Dette er også forankret i lov gjennom FNs Barnekonvensjon. I tillegg må det påpekes at nåværende regjering har forpliktet seg til å følge opp «EUs Missions 2030». Denne har som mål at innen 2030 skal flere barn og unge være inkludert i utdanning, arbeid og

samfunnsniv. Her vurderer vi TBIT som et viktig og nødvendig bidrag for å ivareta barn og unges munn- og tannhelse, og forhindre ungt utenforskap.

<https://www.khrono.no/darlig-munnhelse-kan-fore-til-ung-utenforskap/811281>

For ytterligere informasjon, se tbitinfo.no

Det 50. årsmøtet i den Skandinaviske forening for oral patologi og oral medisin (SFOPOM)

✍ DIPAK SAPKOTA OG TINE SØLAND

Det 50. årsmøtet i SFOPOM ble avholdt i Oslo 21.-23. august. Møtet ble arrangert av førsteamanuensis Tine Sølnd, professor Dipak Sapkota, videreutdanningskandidat Maren Solhaug, overingeniører Olaf Schreurs og Evan Vallenari samt professor emeritus Tore Solheim, alle ved Institutt for oral biologi (IOB), Universitetet i Oslo (UiO).

På møtet deltok oralpatologer, stipendiater og andre interesserte fra Sverige, Finland, Danmark og Norge. Totalt var det 34 påmeldte. Temaet for årets møte var: «Oral pathological conditions in children and adolescents».

Møtet ble innledet med forelesninger av førsteamanuensis og spesialist i barnetannpleie, Ingvild Brusevold (Institutt for Klinisk Odontologi, UiO) og overlege i patologi ved Rikshospitalet Helga Isaksdottir, etterfulgt av snittseminar med 12 kasus relatert til årets tema. Det ble også holdt et «Open slide seminar» hvor seks ulike kasus og problemstillinger ble demonstrert. Deler av møtet var viet til forskning og forskningsresultater. Vi mottok

seks abstracts, to fra Finland og fire fra Norge.

Stipendiat Bishwa Prakash Battarai fra UiO: «Prognostic markers in oral leukoplakia».

Tine Sølnd fra IOB: «Odontogenic tumors in Sweden, Norway, Finland, and Denmark». Dette er et samarbeidsprosjekt mellom oralpatologer i SFOPOM og hvor Sølnd er prosjektleder.

Stipendiat Hanne Borge ved Universitetet i Bergen: «Investigation of minor salivary glands from Sjögren's syndrome patients in a spatial context using Hyperion Imaging Mass Cytometry™».

Forsker Ardita Aliko fra Bivirkningsgruppen for dentale materialer, Bergen: «Reported adverse reactions to dental biomaterials in children and adolescents».

Postdoktor Meri Torri fra Universitetet i Helsinki: «The prognostic value of tumor-infiltrating lymphocytes in head and neck squamous cell carcinoma: a systematic review and meta-analysis».

Stipendiat Ella Brandt fra Universitetet i Helsinki: «Induction of collagenolytic



MMP-8 and -9 cascade by head and neck carcinoma radiotherapy».

En diskusjon rundt muligheten for flere felles forskningsprosjekt innen SFOPOM ble ledet av Dipak Sapkota. Årets Pindborgforelesning ble holdt av professor emeritus og rettsodontolog Håkan Mörnstad fra Sverige.

Generalforsamlingen den 23/8 ble ledet av Tine Sølnd. Universitetslektor Jaana Willberg fra Universitetet i Turku, Finland er foreningens president til neste årsmøte, som skal holdes i Turku, Finland den 20.-22. august 2025.